

Bloeihoog in de boomgaard voor (wilde) bijen en andere nuttige insecten

Karin Winkler WUR-Open teelten

Achtergrond

Fruitbomen bloeien vroeg in het seizoen. Naast honingbijen dragen ook hommels, metselbijen en andere insecten bij aan de bestuiving van fruitgewassen.

Ze hebben voor hun bestaan ook voedsel nodig als de fruitbomen niet in bloei staan. De vliegtijd voor de meeste soorten loopt van maart tot juni. De eerste hommels verschijnen echter al in februari en ze vliegen door tot in oktober.

Foto: WUR

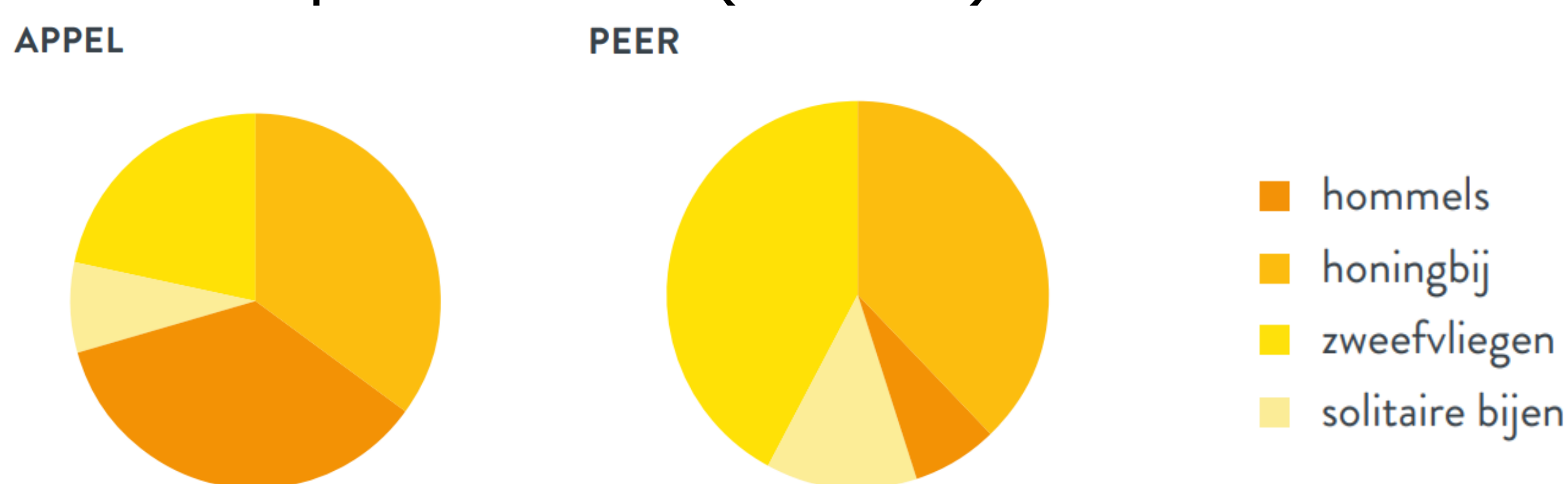
Doelstelling

Door het hele seizoen heen is er voldoende aanbod aan bloeiende planten in de boomgaard nodig.

Deze worden niet alleen door bestuivende insecten bezocht, maar ook door plaagbestrijders zo als zweefvliegen, soldaatjes, gaasvliegen en andere insecten, waaronder vlinders.

Diversiteit van bestuivers

Hoewel de honingbij een belangrijke bestuiver is van zowel appel- als perenbloesem leveren wilde bijen en zweefvliegen een substantiële bijdrage aan de bestuiving. Met name hommels zijn belangrijk omdat ze ook bij koudere omstandigheden vliegen en tot 6x efficiënter zijn in het afzetten van stuifmeel op de bloem (Bron 1).

Afbeelding 1: Bijdrage van verschillende typen bestuivende insecten aan de bestuiving van appels en peren. Gebaseerd op metingen in 15 appel- en 15 perenboomgaarden aan zowel bloembezoek als efficiëntie in pollenoverdracht per bloembezoek (Bron 1).

Keuze plantensoorten

De aanplant van bloeiende heesters en struiken is een goede mogelijkheid om bestendig en zonder veel onderhoud bloeiende elementen aan het bedrijf toe te voegen.

De planten in de tabel zijn gekozen op hun geschiktheid voor bloembezoekende insecten, hun bloeiperiode en hun groeivorm. Eventuele snoeiwerkzaamheden aan de struiken kunnen in de winter samen met het snoeien van de fruitbomen plaats vinden.

Ruimtelijke inrichting

Hommels en wilde bijen zijn minder mobiel dan honingbijen. Alhoewel ze in principe een afstand van vele kilometers kunnen overbruggen is het voor een goed nestsucces gunstiger als de voedselbron in een straal van circa 100 m van de nestelplek te vinden is.

Een solitaire struik met een compacte groeiwijze kan makkelijk zijn plek vinden aan het einde van een rij of op een overhoekje. Vroegbloeiende bollen zoals blauwe druiven hebben niet veel ruimte nodig. Ook de schermbloemige venkel heeft aan een vierkantemeter genoeg en blijft op geschikte plekken aanwezig door zich zelf uit te zaaien.

Tabel 1: Bloeiperiode van heesters en struiken geschikt voor aanplant in boomgaarden. Daadwerkelijke bloeiperiode kan per jaar licht variëren (Bron 2,3)

	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Meloenboompje ³												
Gele Kornoelje ²												
Boswilg ²												
Blauwe druif ³												
Appel ³												
Peer ³												
Parelstruik ³												
Gelderse roos ²												
Witte Kornoelje ³												
Hulst ²												
Boerenjasmijn ³												
Wilde liguster ³												
Venkel ²												
Klimop ²												

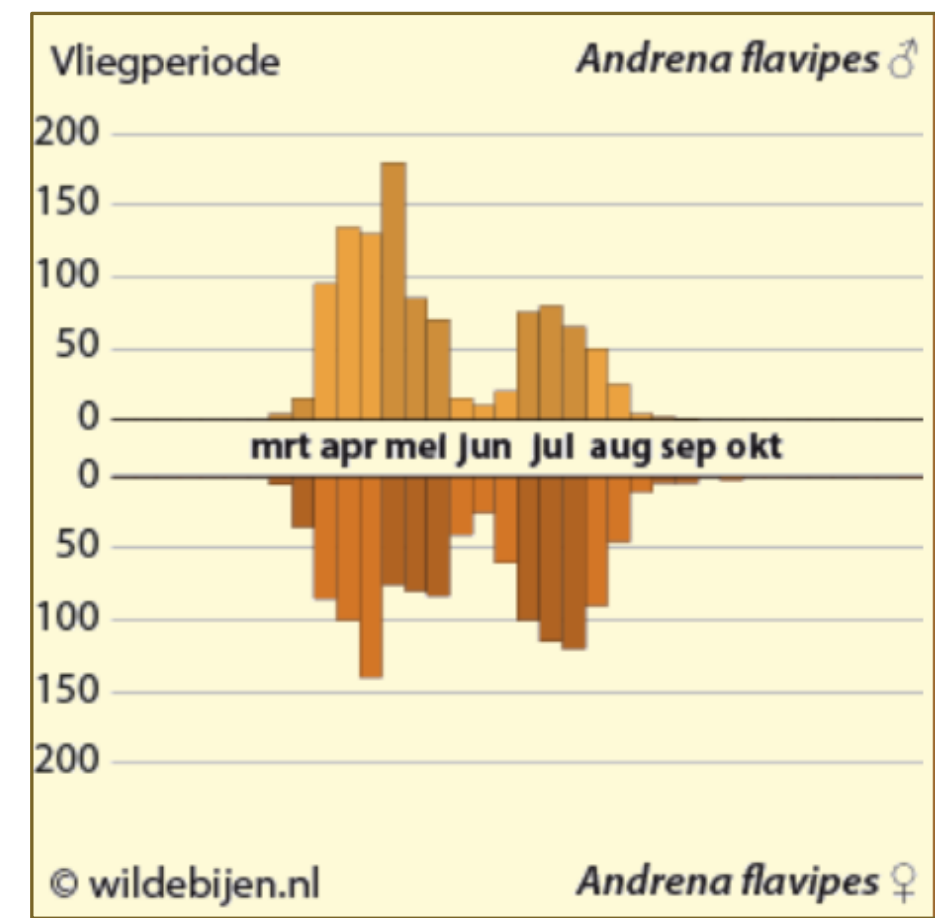
Vliegperiode van wilde bijen in boomgaarden

Karin Winkler WUR-Open teelten

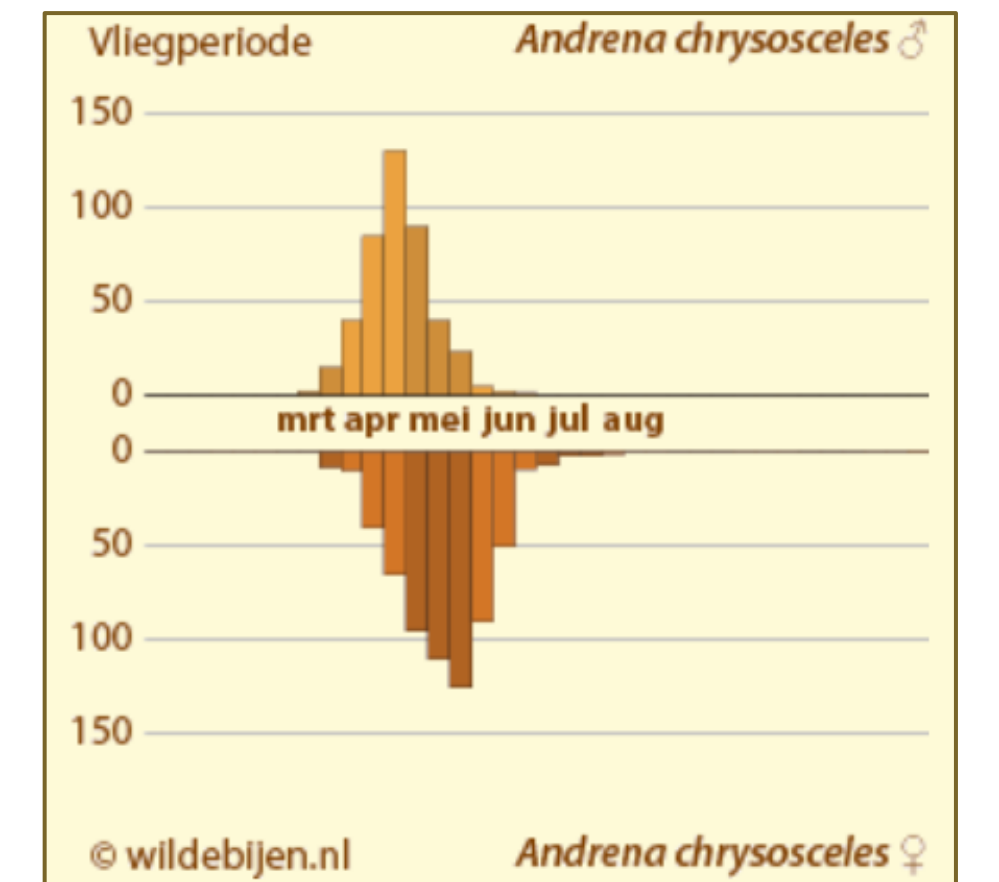
Grasbij

Foto: Saxifraga – Frank Dorsman

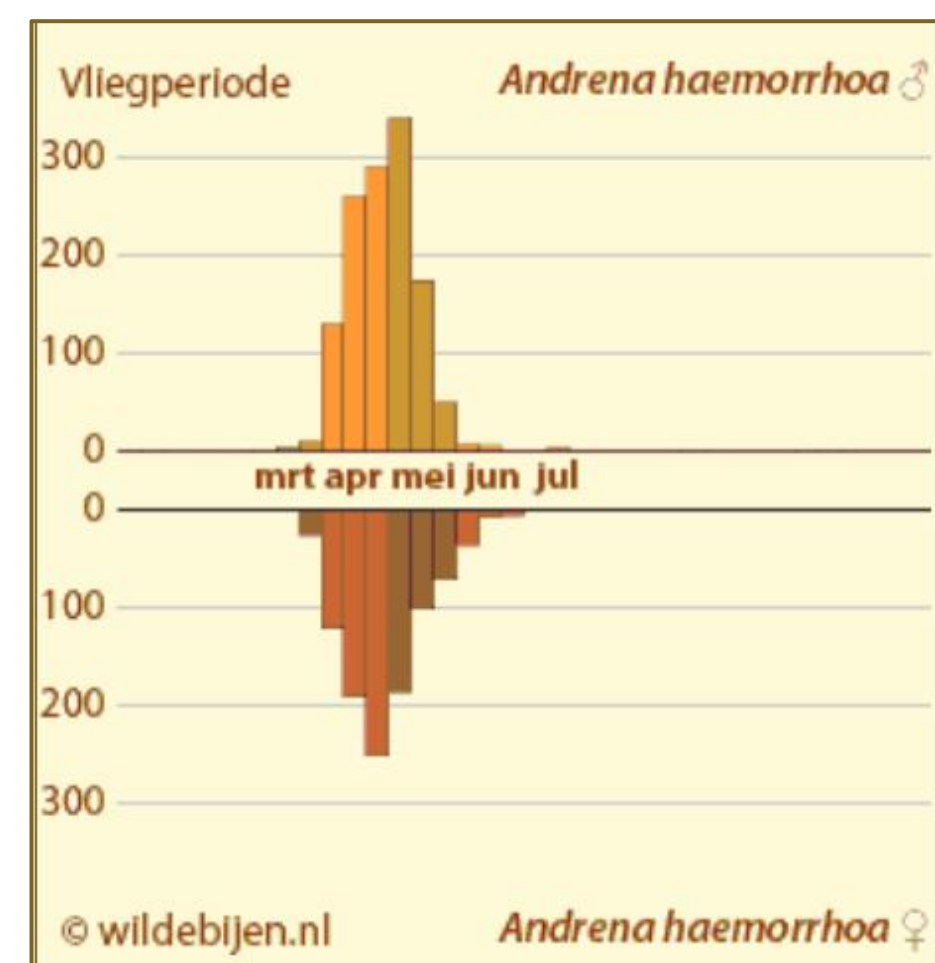
Goudoog-zandbij

Foto: Saxifraga – Frits Bink

Roodgatje

Foto: Saxifraga – Pieter van Breugel

Aardhommel

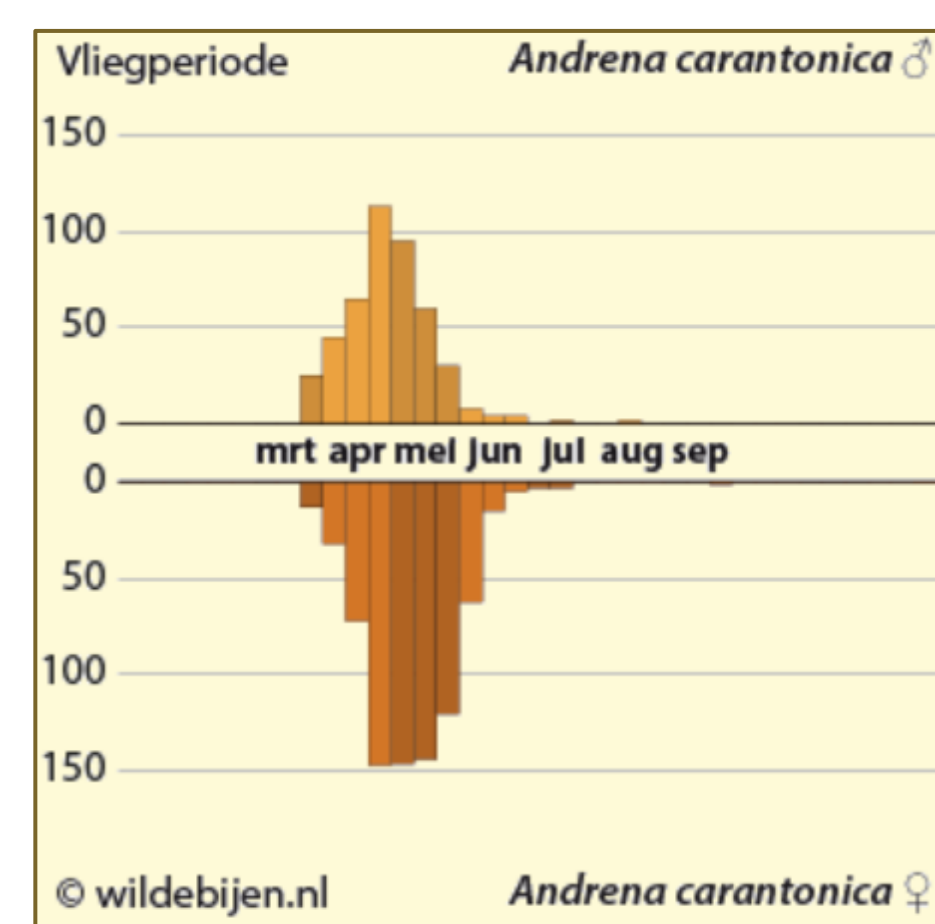
Foto: Saxifraga – Frits Bink

Vliegtijd: eind februari t/m oktober
Hoofdvliegtijd: eind juli

Meidoorn-zandbij

Foto: Saxifraga – Frits Bink

Steenhommel

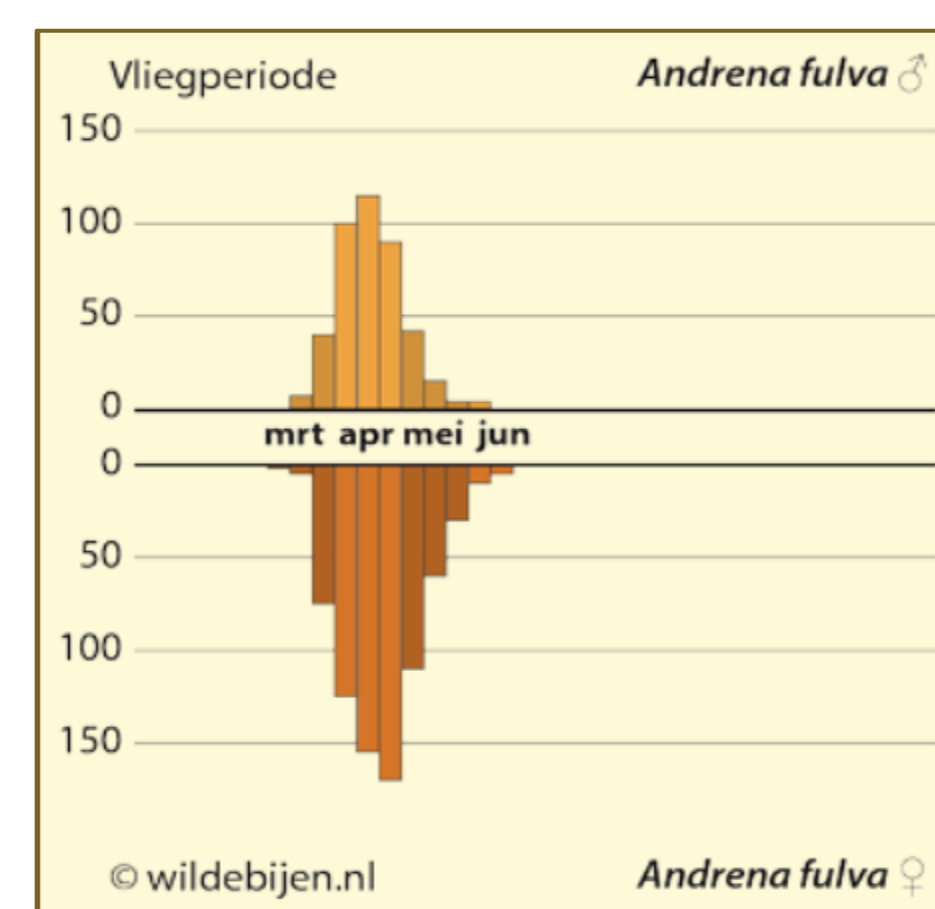
Foto: Saxifraga – Mark Zekhuis

Vliegtijd: half maart t/m half oktober
Hoofdvliegtijd vrouwtje: eind mei
Hoofdvliegtijd mannetje: eind augustus

Vosje

Foto: Saxifraga – Pieter van Breugel

Akkerhommel

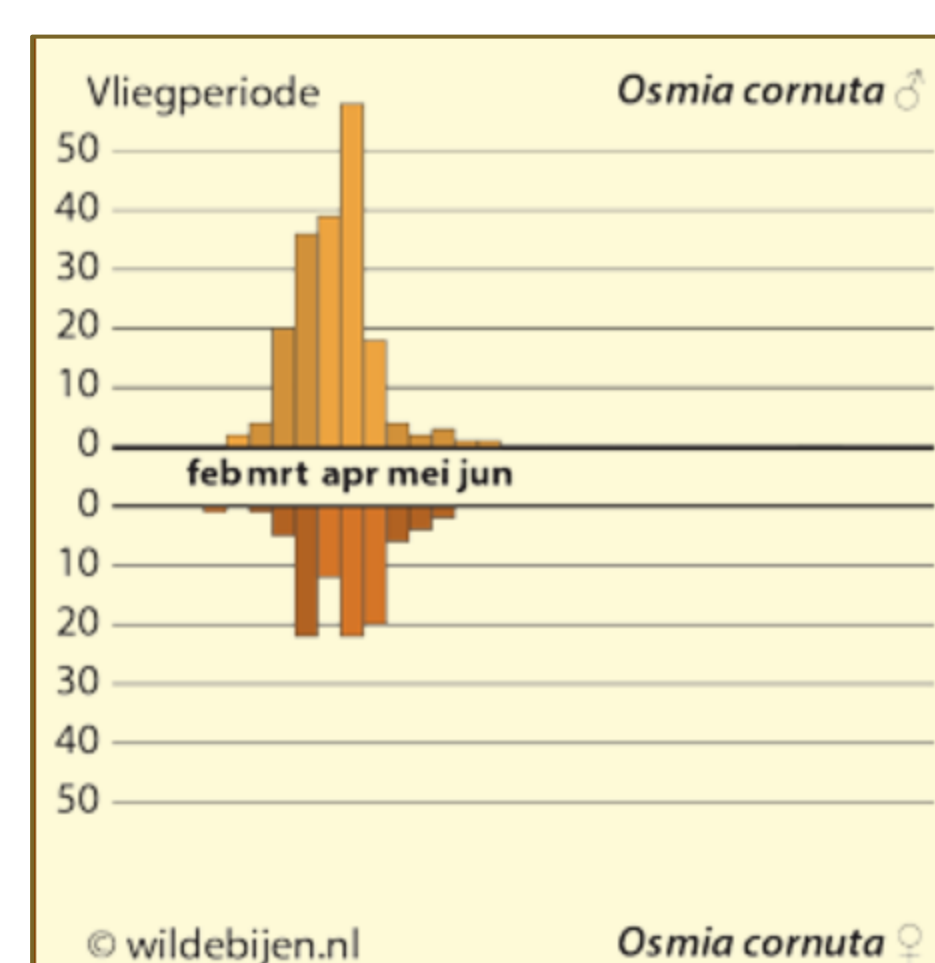
Foto: Saxifraga – Mark Zekhuis

Vliegtijd: half april t/m begin oktober
Hoofdvliegtijd vrouwtje: eind mei
Hoofdvliegtijd mannetje: begin augustus

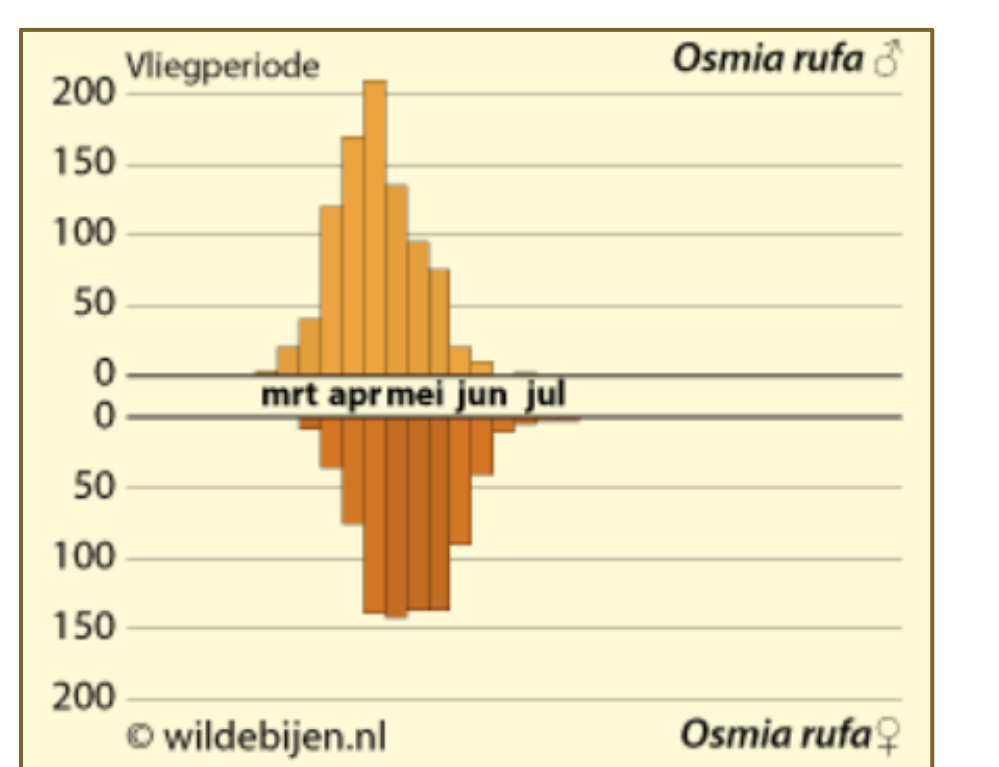
Gehoorde metselbij

Foto: Saxifraga – Mark Zekhuis

Rosse metselbij

Foto: Saxifraga – Pieter van Breugel

Bron afbeeldingen vliegperiode : 4

Bronnen

1. Bijen in de boomgaard – Werkboek voor meer biodiversiteit en een goed bestoven gewas. Stam, de Groot en Holster (BO-43-011.06-008)
2. Flora van Nederland <https://www.floravannederland.nl/>
3. Tuinen van Appeltern <https://appeltern.nl/nl/shop/groen/tuinplanten/>
4. Afbeeldingen vliegperiode: wildebijen.nl
5. Keuze soorten: Reemer, M., & Kleijn, D. (2012). *Wilde bestuivers in appel-en perenboomgaarden in de Betuwe in 2010 en 2011*. Stichting European Invertebrate Survey

